

DE REFORMATIE.

TIJDSCHRIFT

DER

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK

IN

N E D E R L A N D.

Want hiertoe arbeeyden wy oock, ende worden
gesmadight, om dat wy gehoopt hebben op
den levenden Godt, die een behouder is aller
mensen, [maer] allermeest der geloovige.

1 Tim. IV: 10.

.....
EERSTE DEEL.
.....

TE AMSTERDAM, BIJ
H. H Ö V E K E R.

1 8 3 7.

BERIGTEN.

Bij arrest van het Hoog Gerechtshof te 's Gravenhage, d. d. 2 November 1836, zijn drie vonnissen van de Regtbank van Amsterdam, waarbij de Predikanten M. P. SCHOLTE en A. BRUNMELKANP, de Ouderling C. DETELEFF, en zij, die hunne huizen tot de Godsdienstige bijeenkomsten hadden verstrekt, *waren vrijgesproken*, te niet gedaan, en al de aangeklaagden wederom gecondemneerd, hoofdzakelijk op grond, dat zij tot een *nieuw Kerkgenootschap of (?) gezindheid* behoorden.

Het vonnis van de Regtbank van Heerenveen, d. d. 4 October 1836, waarbij de vrijheid van conscientie en Godsdienst is gehandhaafd, is onder anderen gegrond op de navolgende overwegingen.

«Dat uit het geheele zesde Hoofdstuk der Grondwet klaarblijkelijk volgt, dat men *de teederste regten en heiligste belangen der menschen, niet alleen geheel ongekreukt heeft willen laten, maar derzelver volkomene vrijheid uitdrukkelijk heeft willen waarborgen*, en zich niet bloot heeft bepaald bij de vrijheid van godsdienstige begrippen, die trouwens door eene wet noch gegeven noch ontnomen kan worden, als buiten haar bereik vallende, *maar wel degelijk ook de openbare belijdenis dier godsdienstige begrippen heeft vrijgelaten, en de vrije uitoefening daarvan gewaarborgd.*

«Dat al moest men het er voor houden, dat de gelijke bescherming aan bestaande gezindheden verzekerd, alleen tot

de tijdens de invoering der Grondwet bestaande gezindheden is beperkt, dan nog dit ook de beschuldigten in het bestaande geval niet zoude kunnen schaden, daar het hier de vraag niet is, of die bescherming aan hen als gezindheid zoude behooren te worden verleend, maar alleen of zij door het houden hunner godsdienstoefeningen (zonder daarom nog als gezindheid erkend en als zoodanig beschouwd te zijn), eenige wetsbepalingen hebben overtreden, en dit artikel ook daarenboven te minder hier kan worden ingeroepen, *daar zij beweren, dat hunne godsdienstige begrippen juist diegenen zijn, welke overeenkomen met de leer der Gereformeerde Kerk, zoodanig als die tijdens de invoering der Grondwet bestond, terwijl juist de in hunne oogen latere afwijking van die leer hun aanleiding heeft gegeven, om zich van die Hervormde Kerk af te scheiden.*

«Dat ofschoon het ook buiten 's Regters bevoegdheid moge liggen te beoordeelen, in hoe verre dit beweren al dan niet is gegrond; hieruit toch genoegzaam volgt, *dat het althans der beschuldigten bedoeling in geenen deele is, eene nieuwe godsdienstige gezindheid op te rigten, maar alleen om te belijden en uit te oefenen, die leer, welke zij houden voor de ware Gereformeerde leer.*

«Dat het evenmin is gebleken, dat de uitoefening hunner godsdienst, de openbare orde of veiligheid heeft gestoord, of de strekking heeft om dezelve te kunnen storen.»

Even als vroeger, is op Vrijdag, den 11^{den} November l.l., door de Regtbank van Amsterdam wederom een vonnis van vrijspraak gewezen, ter zake van eene godsdienstige bijeenkomst te Huizen.

Zoo zijn de Nederlandsche Regtbanken met elkander in geschil, en terwijl de teederste belangen der ingezetenen door de Regtbanken van Amsterdam en Heerenveen worden beschermd, blijven andere de uitoefening der ware Gereformeerde Godsdienst, zonder autorisatie, als eene strafbare overtreding beschouwen. Onder een gedeelte van het ressort van de Regtbank van Amsterdam, waarover dezelve in appel

regt spreekt, en de godsdienstoefeningen: alzoo niet door boeten worden gestraft, worden de bijeenkomsten thans *militairement* uiteéngedreven.

Te Utrecht is de Commissaris van Policie, vergezeld van eenige geregtsdienaren en militairen, in de woning van G. TACKE, Mr. Smid, in de Elizabethstraat, binnengedrongen, en heeft de bijeenkomst met geweld uiteéngedreven.

Te Loosdrecht, (prov. Utrecht,) zijn sedert eenen geruimen tijd militairen ingelegerd, die in last hebben patronilles te doen, en alle bijeenkomsten in de huizen te beletten. Eene wacht, aan de Kerk geplaatst, belet aldaar de openbare godsdienstoefening.

Te Genemuiden en Mastenbroek, (prov. Overijssel,) zijn mede militairen ingelegerd.

Op alle die plaatsen worden, in weêrwil van de bepalingen van het marschreglement, de gescheidenen alleen, of bij voorkeur, met inkwartiering bezwaard.

Op de meeste plaatsen rondom Arnhem, waar gescheidenen woonachtig zijn, (onder het ressort van Amsterdam) zijn mede troepen gelegerd, die alle prediking en bijeenkomsten op den dag des Heeren beletten.

Die gewelddadige uitééndrijving door policiedienaars met slaan en stooten heeft ook nog onlangs plaats gehad te Tjallenbird in Vriesland.

De geldboeten, waarmede de gemeenten bezwaard worden, loopen zeer hoog. Op sommige plaatsen zijn de goederen der beboeten verkocht *selfs op den dag des Heeren*, waardoor de broeders belet werden die in te kopen.

Te Wolvega zijn de glazen herhaaldelijk ingeworpen. Te

Hallum werd de woning van eene vrouw nagenoeg geplunderd, en dit wordt niet gestraft.

Op Zondag den 13^{den} November l.l., laat in den avond zijn te Ommen, (Prov. Overijssel), één en twintig huizen, waarin gescheidenen van het Hervormde Kerkbestuur woonachtig waren, door het gemeen in onstuimige woede aangevallen, en zijn daarin door eene hagelbui van zware keisteenen, waarmede nog den volgenden morgen de weg bezaaid lag, de glazen en eene menigte dakpannen vernield. De Eerw. VAN RAALTE had aldaar dien dag het avondmaal bediend. Voor zoo verre wij weten is niemand van de vervolgde gemeente gekwetst geworden. De Burgemeester dier plaats heeft geene pogingen aangewend tot stuiting van dat geweld.

Te Oenkerk, (Prov. Vriesland), zijn vijf en twintig soldaten, bij vijf huisgezinnen, waarvan de hoofden leden der gescheidene gemeente zijn, ingekwartierd. In een dier huizen, waarin slechts ééne woonkamer, die door man, vrouw en vijf kinderen wordt bewoond, zijn, niettegenstaande de bedlegerigheid der vrouw, acht soldaten gehuisvest.

Bijzondere verdrukkingen, als het wegzenden uit hunne dienst van vele arbeiders door hunne Remonstrantsch-Gereformeerde Heeren; het verlies van nering enz., ten gevolge van de vijandschap en haat der wereld, zullen wij hier niet opnoemen.

Aan de gescheidenen roepen wij toe aan het slot van deze bedroevende berigten, die troostrijke woorden van PETRUS, 1 Hoofdst. IV: 12. «Geliefden, en houdt u niet vreemt over de hitte (der verdrukkinge) onder u, die u geschiet tot versoeking, als of u (yet) vreemts overquame; maer gelijk gy gemeynschap hebt aen het lijden CHRISTI, (alsoo) verblijdt u: op dat gy oock in de openbaringe Sijner heerlickheit u moogt verblijden ende verheugen.»

N A S C H R I F T.

Na het afdrukken van dit eerste Nummer ontvangen wij de navolgende tijdingen, die ons gewichtig genoeg voorkomen, om dezelve te gelijk met het eerste Nummer van dit Tijdschrift, aan onze lezers mede te deelen. Zij kunnen daarin opmerken de bewarende en versterkende hand Gods, die de Zijnen niet verlaat, en de trouw van Hem, die niettegenstaande onze ontrouw, nog in oprechte getuigen Zijn licht laat schijnen. Mogt hetgeen wij hier berigten, den broederen zijn tot versterking in het geloof, tot opwekking der onderlinge liefde en gemeenschap der heiligen, volgens het woord des Heeren: «Gedenkt der gevangenen als of gij mede gevangen waart. Lijdt met de lijdenden.»

Te Bekerke bij Middelburg, (Prov. Zeeland), zijn voor weinige dagen de zes en zestigjarige grijsaard WISSE, landbouwer, en nog een landman, WIJNANS genaamd, wegens het niet voldoen der boete, tot betaling waarvan zij waren veroordeeld, omdat zij den Predikant BUDDINGH in hunne huizen hadden laten prediken, naar het spinhuis gevoerd. Het gezamenlijk bedrag der boeten, waarin laatstgemelde onze leeraar is veroordeeld, bedraagt thans met de kosten ongeveer f2000.

Te Heemse, (Prov. Overijssel), alwaar de Predikant VAN RAALTE naar den toestand der gemeente onderzocht en lede-

maten had aangenomen, zocht in den avond van Dingsdag den 22sten November l.l., een twintigtal met stokken gewapende mannen Zijn Weleerwaarde, het voornemen te kennen gevende om hem te dooden. De Heere had het echter zoo bestierd, dat zij Z. Eerw. niet vonden, die door de leidinge Gods naar Ane, eene buurtschap onder Gramsbergen, vertrokken was. Na ook den volgenden dag te Gramsbergen, en 's avonds te Dedemsvaart gepredikt te hebben, vertrok Z. Eerw. naar Ommen, dezelfde plaats waar wij gemeld hebben, dat de huizen der gescheidenen, ten getale van *vijf* en twintig (niet één en twintig), vernield zijn. Aldaar werd eene bijeenkomst, waar Z. Eerw. met *zeventien* gescheidenen tegenwoordig was, door den Vrederegter van die plaats, die iemand beval alarm te slaan en het gepeupel (waaronder de glazeninwerpers waren) te hulp riep, aangevallen. Spoedig drong het gemeen dan ook in het voorhuis, zich aanbiedende om onzen leeraar daaruit te halen, maar schoon er wederom in vijf huizen de glazen werden ingeworpen, werd het oproer door *denzelfden* Vrederegter nog genoegzaam in tijds gestild om verder geweld te voorkomen. In één oogenblik was de aanvaller in eenen beschermer veranderd door Hem, die de harten in Zijne hand heeft. In den morgen van zaterdag daaraanvolgende, vertrok Z. Eerw. naar den Ham, alwaar in tegenwoordigheid van slechts acht of tien personen een kind door Z. Eerw. werd gedoopt. De Burgemeester deed daarop Z. Eerw., onder bevestiging dat hij geene oproermakers in de gemeente wilde hebben, arresteren en in eene herberg brengen, alwaar de Predikant gelegenheid had om vijanden der waarheid, aldaar tegenwoordig, het Evangelie te verkondigen. Van daar werd Z. Eerw. door *zeven* manschappen, gewapend met pieken, naar Ommen getransporteerd, onder het gejuich der groote menigte, waaronder slechts enkele vromen hun beklag uiteden. In eene herberg gebragt zijnde, riep de Vrederegter aan de dienaren toe: «Breng hem naar de gevangenis!» Bij het nitgaan tocht men Z. Eerw. te laten vallen, en wierp Z. Eerw. in een hok, waar nog een gevangene op stroo lag.

Daar werd nog een glas ingesmeten, waarover de medegevangene van Z. Eerw. een vreeselijk misbaar maakte. Men bracht vervolgens eene wacht op de been, die het aan geene scheldwoorden liet ontbreken, terwijl sommigen daarvan den wensch te kennen gaven, om Z. Eerw. op te hangen, en een ander met de verschrikkelijkste verwenschingen beloofde Z. Eerw. te zullen ombrengen, indien hij ooit weder in Ommen kwam. Den volgenden dag des morgens, werd onze leeraar met twee dienaars en wederom vijftien à twintig man, gewapend met pieken, geweren en pistolen, (dezelfde personen, die de glazen hadden ingeworpen), te voet *zeven uren* ver naar Deventer begeleid. Aldaar werd Z. Eerw. in de gevangenis gebracht, maar door den Officier der Regtbank, die Z. Eerw. zeer vriendelijk toesprak en edelmoedig bijstand bood, ontslagen. Zijne Excellentie de Gouverneur van Overijssel schijnt zich deze zaak, nadat zich sommigen der gescheidenen daarover bij Z. Exc. beklagd hebben, aan te trekken; voor het minst zijn thans te Ommen de soldaten bij gescheidenen en nietgescheidenen ingekwartierd. Het voorgevallene heeft de banden van gemeenschap versterkt, zoo wel te Ommen als in de omliggende gemeenten. De gemeente te Ommen, welke sedert reeds wederom door den Predikant VAN RAALTE bezocht is, is dienzelfden dag met drie en twintig personen vermeerderd, die liever met het volk Gods wenschen kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonden te hebben (Hebr. XI: 25).

Bij vonnis van de Regtbank van Zwolle, in dato 24 November l.l., is onze leeraar VAN RAALTE veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf, omdat Z. Eerw. eenen Burgemeester, die de godsdienstoefening stoorde, vermaand en hem onder het oog gebracht had, dat hij zich een vijand van God en van het volk Gods betoonde. Van dat vonnis is, zoo wij ons niet bedriegen, geappelleerd.
